

Ehkäisevä päihdetyö Lounais-Suomen AVI:n toimialueen kunnissa 2023

Paimion ehkäisevä päihdetyö

Liikunta- ja hyvinvointikoordinaattori Matleena Koskinen

ja

nuorten pajaohjaaja Jenni Leponiemi

29.11.2023

PAIMIO

Yleistä raportista

- Ehkäisevä päihdetyö (EPT) ollut viime vuosina sote-uudistuksen myötä suurissa muutoksissa.
- Useissa kunnissa EPT asiantuntijat ovat siirtyneet vuoden 2023 alussa kunnista hyvinvointialueiden palvelukseen, joka on aiheuttanut sen, että kuntien EPT rakenteet, resurssointi ja yhdyspinnat on pitänyt rakentaa uudelleen.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ja aluehallintovirastot toteuttivat keväällä 2023 kyselyn, joka lähetettiin kuntien ehkäisevän päihdetyön yhdyshenkilölle.
- Kyselyssä kartoitettiin kuntien EPT tilannetta ja rakenteita.

EPT Paimiossa

- Paimion vastaukset kyselyyn
- Paimion EPT yhdyshenkilö: Vapaa-aikapalvelut nuorten pajaohjaaja Jenni Leponiemi
- Paimion EPT vastaava toimielin: Paimion hyvinvointilautakunta
- Kunnassa on EPT toimeenpaneva monialainen työryhmä: Kyllä yhteistyössä Sauvon kunnan kanssa
- Kunnassa on EPT sisältävä toimintasuunnitelma: Kunnan oma hyvinvointikertomus ja –suunnitelma sekä Paimion ja Sauvon lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma

Suosituksset kunnille ehkäisevään päihdetyöhön

Miten EPT näkyy Paimiossa?

- Valtakunnalliset tempaukset, joissa Paimio on mukana mm. Säkitön syyskuu, PAKKA -ostokoheet
- Paimio on mukana mm. Arkeen Voimaa -toimintamallissa, joka on tutkitusti todettu ja sen toiminnasta on hyviä kokemuksia.
- Toimivana pidetään mm. teemaviikot ja hyvät käytänteet (EPT-viikko, Vanhemmuuden viikko)
- Paimion EPT-ryhmässä on otettu viimeisten vuosien aikana vielä paremmin huomioon myös ikääntyneet sekä perheet.
- Kuntalaisia on osallistettu ja kokemusasiantuntijoita on hyödynnetty.
- Päihdevalistuksia pidetään säännöllisesti erityisesti teemaviikkojen aikana. EHYT ja YAD materiaaleja valistuksissa.
- Yhteiset julkiset tilat ovat savuttomia ja päihteettömiä.
- Hyvinvointialueen EPT-verkostoon on nimetty kunnan yhteyshenkilö
- Paimio jakaa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tukirahaa järjestöille ja kokoontumistilat ovat pääasiassa maksuttomia.

Kehittämisen tarpeet

- Osaavista ammattilaisten työssä jaksamisen tukeminen, työnkuvan selkeyttäminen ja esihenkilön tuki EPT-työhön.
- Ehkäisevään päihdetyöhön on nimetty henkilö, mutta tehtäväkuvaa ei ole määritelty eikä resursoitu. EPT-työtä tehdään oman työn ohella.
- Etsivään ja löytävää työhön olisi syytä panostaa.
- Ehkäisevän päihdetyöryhmän vuosikello on suunnitteilla.
- Jatkossa myös työvoimatoimiston edustus EPT-ryhmään.
- Turvallisuuskävelyt yhteistyössä teknisen toimialan kanssa.
- Ehkäisevä päihdetyötä tehdään monialaisesti eri kuntien toimialojen kesken, toimialojen rooli EPT-työssä.
- Ehkäisevän päihdetyöryhmän kokoonpano on Varhan myötä muuttunut. EPT kannalta on tärkeää saada pysyvä ja sitoutunut edustus Varhasta.

Vinkit päättäjille ehkäisevään päihdetyöhön

- Tunne alueesi päihde-, tupakka- ja rahapelitilanne sekä päihde- ja riippuvuushaittojen ehkäisemiseksi tehtävä työ.
- Varmista, että
 - päihde-, tupakka- ja rahapelitilannetta ja työtä seurataan ja raportoidaan.
 - ehkäisevän päihdetyön johtamisen ja koordinoinnin laatu
 - nimeä vastuutahot, kokoa ja aktivoi monialaiset verkostot, huolehdi suunnitelmallisuudesta.
 - alueellasi tehtävä ehkäisevä päihdetyö perustuu käytäntöihin, joiden toimivuudesta on luotettavaa tietoa.
 - työn laadukkaalle toteuttamiselle on riittävät resurssit.
 - ehkäisevä päihdetyö toteutuu kaikkien eri ikäryhmien kohdalla, riskiryhmiä unohtamatta.
- Hyödynnä alueeltasi löytyviä voimavaroja, kuten työn kannalta
 - oleellisia verkostoja, osaavia eri alojen ammattilaisia ja hyviä toimintatapoja.
 - nosta kuntalainen ehkäisevän päihdetyön keskiöön – varmista osallisuus esimerkiksi mahdollistamalla järjestöyhteistyö,
 - hyödyntämällä kokemusasiantuntijuutta ja käyttämällä asukasja asiakasraateja.

(Markkula ym. 2022.)